

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан економічного факультету
Діброва А.Д.
" 15 " 06 2021 р.

"СХВАЛЕНО"
на засіданні кафедри організації
підприємництва
та біржової діяльності
Протокол № 20 від "01" червня 2021 р.
Завідувач кафедри
Ільчук М.М.

"РОЗГЛЯНУТО"
Гарант ОПП «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність»
Яворська В.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

спеціальність – 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
освітня програма – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Факультет – Економічний

Розробник: к.е.н., проф. Солодкий М.О.; к.е.н., доцент Яворська В.О.

КИЇВ-2021

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан економічного факультету
_____ Діброва А.Д.
“ ____ ” _____ 2021 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри організації
підприємництва
та біржової діяльності
Протокол № 20 від “01” червня 2021 р.
Завідувач кафедри
_____ Ільчук М.М.

”РОЗГЛЯНУТО ”
Гарант ОПП «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність»
_____ Яворська В.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

спеціальність – 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
освітня програма – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Факультет – Економічний

Розробник: к.е.н., проф. Солодкий М.О.; к.е.н., доцент Яворська В.О.

КИЇВ-2021

1.Опис навчальної дисципліни
«БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	07 Управління та адміністрування	
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
Освітній ступінь	Бакалавр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	210	
Кількість кредитів ECTS	7	
Курсове проектування	+	
Кількість змістовних модулів	4	
Форма контролю	Залік /екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	Денна	Заочна
Рік підготовки (курс)	2/3	3
Семестр	4/5	5/6
Лекційні заняття	75	8
Семінарські, практичні заняття	60	6
Самостійна робота	45	166
Курсова робота	30	30
Кількість тижневих аудиторних годин	5/4	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Дисципліна “Біржова діяльність” вивчає механізм організації і технології здійснення біржової діяльності товарних бірж в нашій країні та в країнах з ринковою економікою.

Мета вивчення курсу – формування у майбутнього фахівця теоретичних основ та практичних навиків з біржової діяльності та ефективного використання біржових операцій у своїй майбутній професійній діяльності.

Завдання курсу:

- формування у студентів знань з організації біржової діяльності;
- набуття практичних навичок з: організації торгівлі на біржі товарами, цінними паперами, валютою; організації взаємовідносин з брокерськими конторами; використання біржової інформації для організації високоефективного виробництва та збуту сільськогосподарської продукції.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати**:

- сутність біржової діяльності;
- нормативно-правову базу та систему регулювання біржової діяльності;
- принципи організаційної діяльності бірж та механізм їх функціонування;
- особливості організації брокерської діяльності;
- технологію здійснення біржових операцій;
- економічний механізм біржової торгівлі.

На підставі отриманих знань студент повинен **вміти**:

- вільно користуватись біржовою інформацією для здійснення біржових операцій;
- організовувати взаємовідносини підприємства з біржами та брокерськими конторами;
- організувати високоефективну реалізацію сільськогосподарської продукції використовуючи біржові механізми;
- здійснювати біржові операції для управління цінновими ризиками;
- хеджування на біржових ринках для страхування фінансових ризиків, пов'язаних зі змінами цін при виробництві та реалізації продукції агропромислового комплексу;
- розробляти спекулятивні стратегії;
- готувати аналітичні звіти;
- розробляти прогнози біржової кон'юнктури.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

СК 12. Здатність до аналітичної, торговельної та інвестиційної діяльності на міжнародних та вітчизняних біржових товарних майданчиках.

3. Програма та структура навчальної дисципліни «Біржова діяльність»

Семестр 4

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади організації біржової діяльності

Тема 1. Теоретичні засади біржової діяльності. Поняття «біржової діяльності». Трактатування в різних наукових та інформаційних джерелах. Еволюція біржової діяльності. Характеристики локального ринку. Характеристики ярмарки. Характеристики аукціону. Характеристики біржової торгівлі. Історія розвитку біржової торгівлі у світі. Перші товарні біржі. Перші операції з цінними паперами на світових біржах.

Тема 2. Розвиток міжнародної біржової діяльності. Історія розвитку міжнародного біржового ринку. Етапи розвитку світової біржової торгівлі. Еволюція біржової торгівлі за видами біржових контрактів. Трансформація біржової торгівлі від угод з поставкою біржових активів до розрахункової форми. Стандартизація параметрів біржової торгівлі на світових біржових майданчиках.

Тема 3. Етапи формування біржової діяльності в Україні Біржова діяльність в Україні. Історія розвитку біржової діяльності в Україні. Перші товарні біржі. Одеська товарна біржа. Миколаївська хлібна біржа. Київська біржа. Види біржових товарів. Етапи розвитку вітчизняного біржового ринку. Перші види біржових контрактів. Структура біржової торгівлі за видами товарних і фінансових активів.

Тема 4. Основні засади регулювання біржової діяльності у світі. Особливості регулювання біржової торгівлі. Державне регулювання біржового ринку. Саморегулювання біржового ринку. Біржові асоціації. Моделі регулювання біржового ринку. Американська модель. Англійська модель. Французька модель. Змішана модель регулювання.

Тема 5. Регулювання біржової діяльності в Україні. Особливості регулювання біржової діяльності в Україні. Державні органи регулювання біржової діяльності. Законодавчо-правова база. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки».

Змістовий модуль 2. Організаційні засади та технології біржової діяльності.

Тема 6. Біржа як елемент інфраструктури ринку. Функції біржі. Види бірж. Організаційна структура біржі. Органи управління біржі. Загальні збори та їх повноваження. Організація укладання і виконання біржових угод. Біржові члени. Біржові посередники. Повне членство. Неповне членство.

Тема 7. Технологічні засади біржової торгівлі. Організаційно-економічні засади біржової торгівлі. Технології біржової торгівлі на світових біржах. Простий аукціон та його види. Подвійний голосовий аукціон. Біржовий зал. Електронна технологія біржової торгівлі. Он-лайн брокеридж. Інтернет-трейдинг.

Тема 8. Організовані товарні ринки. Сутність організованого ринку. Особливості біржової торгівлі товарними активами. Види біржових товарів. Структура біржової торгівлі за товарними активами. Організовані товарні ринки в Україні.

Тема 9. Ринки капіталу. Поняття «ринок капіталу». Цінні папери як біржовий товар. Фінансові активи – об’єкт біржової торгівлі. Фондові біржі та їх функції на фінансовому ринку. Трансферт інвестиційного капіталу на міжнародному біржовому ринку.

Тема 10. Біржові посередники та їх види. Біржові посередники. Види біржових посередників. Професійні учасники біржової торгівлі. Брокери та брокерські контори. Організація функціонування брокерських контор. Робота з клієнтами. Інвестиційні компанії. Хедж-фонди. Компанії з управління активами. Аналітичні агентства.

Семестр 5

Змістовий модуль 3. Теоретичні основи ринку деривативів.

Тема 11. Еволюція та розвиток світового ринку деривативів. Історія та еволюція розвитку біржового ринку деривативів. Роль фінансових деривативів у ринковій економіці. Принципи та функції фінансових деривативів.

Тема 12. Економічна сутність та класифікація деривативів. Економічна сутність деривативу. Походження терміну «дериватив». Етимологія поняття деривативу. Класифікація фінансових деривативів.

Тема 13. Форварди. Поняття форвардного контракту. Еволюція виникнення форвардних контрактів. Види біржових угод. Спотові угоди. Строкові угоди. Форвардні угоди. Класифікація форвардних угод. Особливості застосування фінансових форвардів.

Тема 14. Ф’ючерси. Аналітика ф’ючерсних цін. Поняття ф’ючерсного контракту. Види ф’ючерсів. Особливості ціноутворення на ф’ючерсному ринку. Сутність ф’ючерсної торгівлі. Роль і місце біржової торгівлі в ринковій системі. Класичні функції сучасної біржі. Ф’ючерсний контракт. Історія ф’ючерсних контрактів у світі. Перші ф’ючерси на Чиказькій товарній біржі. Поняття ф’ючерсного контракту. Специфікації ф’ючерсних контрактів. Види базових активів.

Змістовий модуль 4. Управління ціновими ризиками на основі використання деривативів.

Тема 15. Опціони. Поняття опціону та види опціонів. Опціон кол. Опціон пут. Фінансові та товарні опціони на біржовому ринку. Особливості укладання та виконання опціонів на біржах.

Тема 16. Свопи. Поняття свопу. Види свопів. Переваги та недоліки свопів. Переваги та недоліки використання своп контрактів на позабіржовому і біржовому ринках.

Тема 17. Фінансовий інжиніринг у біржовій діяльності. Поняття фінансового інжинірингу. Роль фінансового інжинірингу в умовах глобалізації. Особливості застосування фінансового інжинірингу на біржовому ринку.

Тема 18. Деривативи в управлінні ціновими ризиками. Ризики як об'єкт управління на біржовому ринку. Хеджування ризиків деривативами. Стратегії хеджування ризиків. Переваги та недоліки хеджування.

Тема 19. Основні засади формування біржового ринку фінансових деривативів в Україні. Передумови становлення біржової торгівлі фінансовими деривативами в Україні. Основні засади регулювання ринку деривативів.

Структура навчальної дисципліни

№	Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин												
		денна форма							заочна форма					
		тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
				л	п	л	інд	с.р.		л	п	л	інд	с.р.
4 семестр														
Змістовний модуль 1														
Теоретичні засади, формування та розвиток біржової діяльності														
1.	Теоретичні засади біржової діяльності	1-2	8	4	2			2	11	1				5
2.	Розвиток міжнародної біржової діяльності	3-4	10	4	4			2	11	1				5
3.	Етапи формування біржової діяльності в Україні	5-6	8	4	2			2	11					5
4.	Основні засади регулювання біржової діяльності у світі	7-8	10	4	4			2	11					10
5.	Регулювання біржової діяльності в Україні	9-10	12	4	4			4						10
Всього за М.1.			48	20	16			12	54	2				35
Змістовний модуль 2														
Організаційні засади та технології біржової діяльності														
6.	Біржа як елемент інфраструктури ринку	11	11	5	2			4	6	1				5
7.	Технологічні засади біржової торгівлі	12	10	5	2			3	6	1				5
8.	Організовані товарні ринки	13	11	5	4			2	11		1			10
9.	Ринки капіталу	14	11	5	4			2	11		1			10
10.	Біржові посередники та їх види	15	9	5	2			2	4		1			3
Всього за М.2.			52	25	14			13	38	2	3			33

№	Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин												
		денна форма							заочна форма					
		тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
				л	п	л	інд	с.р.		л	п	л	інд	с.р.
5 семестр														
Змістовний модуль 3														
Теоретичні основи ринку деривативів														
11.	Еволюція та розвиток світового ринку деривативів.	1-2	6	2	2			2	11	1				10
12.	Економічна сутність та класифікація деривативів	3-4	6	2	2			2	10					10
13.	Форварди	5	10	4	4			2	11		1			10
14.	Ф'ючерси. Аналітика ф'ючерсних цін	6-7	10	4	4			2	12	1	1			10
Всього за М.3.			32	12	12			8	44	2	2			40
Змістовний модуль 4														
Управління цінними ризиками на основі використання деривативів														
15.	Опціони	8-9	10	4	4			2	11	1				10
16.	Свопи	10	10	4	4			2	12					12
17.	Фінансовий інжиніринг у біржовій діяльності	11	10	4	4			2	13	1				12
18.	Деривативи в управлінні цінними ризиками	12-14	12	4	4			4	13		1			12
19.	Основні засади формування біржового ринку фінансових деривативів в Україні	15	6	2	2			2	12					12
Всього за М.4.			48	18	18			12	61	2	1			58
Курсова робота			30						30					
Усього за курс			210	75	60			45	210	8	6			166

4. Теми семінарських занять
(не передбачено)

5. Теми практичних занять

№	Назва теми	Години
1	Теоретичні засади біржової діяльності	4
2	Розвиток міжнародної біржової діяльності	4
3	Етапи формування біржової діяльності в Україні	4
4	Основні засади регулювання біржової діяльності	4
5	Регулювання біржової діяльності в Україні	4
6	Біржа як елемент інфраструктури ринку	5
7	Технологічні засади біржової торгівлі	5
8	Організовані товарні ринки	5
9	Ринки капіталу	5
10	Біржові посередники та їх види	5
11	Еволюція та розвиток світового ринку деривативів.	2
12	Економічна сутність та класифікація деривативів	2
13	Форварди	4
14	Ф'ючерси. Аналітика ф'ючерсних цін	4
15	Опціони	4
16	Свопи	4
17	Фінансовий інжиніринг у біржовій діяльності	4
18	Деривативи в управлінні ціновими ризиками	4
19	Основні засади формування біржового ринку фінансових деривативів в Україні	2
Всього		60

6. Теми лабораторних занять (не передбачено)

7. Контрольні питання для засвоєння знань студентів

1. Поняття «біржової діяльності».
2. Характерні риси біржової діяльності.
3. Економічна сутність біржової діяльності.
4. Основні форми оптової торгівлі.
5. Характеристики локального ринку.
6. Характеристики ярмарки.
7. Характеристики аукціону.
8. Характеристики біржової торгівлі.
9. Історія розвитку біржової торгівлі у світі.
10. Перші товарні біржі.
11. Перші операції з цінними паперами на світових біржах.
12. Сучасний стан біржової діяльності у світі.
13. Міжнародні біржові центри.
14. Назвіть основні форми торгівлі у світовій практиці.
15. Наведіть порівняльну характеристику для біржової діяльності та інших форм оптової торгівлі.
16. Дайте визначення економічної сутності біржового ринку.
17. З чим пов'язане виникнення біржового ринку у світі?

18. Які історичні етапи розвитку біржового ринку?
19. Перерахуйте характерні риси усіх етапів еволюційного розвитку біржового ринку.
20. У чому специфіка функцій біржової аналітики?
21. Охарактеризуйте організаційну структуру біржового ринку.
22. Етапи розвитку біржової діяльності в Україні.
23. Формування національного біржового ринку.
24. Одеська, Миколаївська та Київська біржі.
25. Регулювання біржової діяльності.
26. Державне регулювання біржового ринку.
27. Саморегулювання біржового ринку.
28. Біржові асоціації.
29. Моделі регулювання біржової діяльності.
30. Американська модель.
31. Англійська модель.
32. Французька модель.
33. Змішана модель регулювання.
34. Особливості регулювання біржової діяльності в Україні.
35. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.
36. Закон «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки».
37. Товарна біржа та її характерні риси.
38. Фондова біржа.
39. Біржові товари та їх класифікація.
40. Види та характеристика біржових угод.
41. Організація біржової торгівлі.
42. Технології біржової торгівлі.
43. Механізм біржової діяльності.
44. Біржа – класичний інститут ринкової економіки.
45. Організаційна структура біржі.
46. Органи управління біржі.
47. Загальні збори та їх повноваження.
48. Організація укладання і виконання біржових угод.
49. Біржові члени.
50. Біржові посередники.
51. Повне членство.
52. Неповне членство.
53. Правила біржової торгівлі.
54. Біржові котирування.
55. Біржове ціноутворення.
56. Глибина, ширина та опірність ринку.
57. Види аукціонів у біржовій діяльності.
58. Види біржових учасників.
59. Послідовність біржових операцій.
60. Інтернет-трейдинг.
61. Посередники у біржовій діяльності.
62. Брокери та дилери.
63. Подвійний голосовий аукціон. Особливості.
64. Електронізація біржових торгів.
65. Основні вимоги до біржових активів.
66. Класи біржових активів.
67. Цінні папери – біржовий товар.
68. Валютні курси – біржовий товар.
69. Аграрна продукція – біржовий актив.
70. Біржовий маркетинг.

71. Маркетингова політика на біржовому ринку.
72. Види деривативів.
73. Основні класифікаційні ознаки.
74. Товарні деривативи та особливості їх використання.
75. Класифікація товарних деривативів.
76. Фінансові деривативи та їх види.
77. Універсалізація біржової торгівлі деривативами.
78. Строкові біржові угоди.
79. Основи ф'ючерсної торгівлі.
80. Сутність ф'ючерсної торгівлі.
81. Роль і місце біржової торгівлі в ринковій системі.
82. Класичні функції сучасної біржі.
83. Ф'ючерсний контракт.
84. Історія ф'ючерсних контрактів у світі.
85. Перші ф'ючерси на Чиказькій товарній біржі.
86. Поняття ф'ючерсного контракту.
87. Специфікації ф'ючерсних контрактів.
88. Опціони.

Зразки тестів

1. Чи вірним є твердження, що біржа є регулярно функціонуючим оптовим ринком однорідних товарів, які продаються за зразками (стандартами)?

- A) так;
- B) ні.

2. Ефект спекуляції полягає у:

- A. Збільшення коливань цін
- B. Змінити пропозицію на сили попиту
- C. Зменшити ризик фермера у вирощуванні врожаю
- D. Зменшити діапазон коливань готівкових цін

3. Основною відмінністю між готівковими та ф'ючерсними контрактами є:

- A. Процедура офсету
- B. Процедури інспекції
- D. Товарний сорт

4. Концепція ф'ючерсної торгівлі була використана в Європі задовго до розробки американських ринків:

- A) так;
- B) ні.

5. Форвардний продаж такий самий, як і ф'ючерсний контракт, з основною різницею, що полягає у здатності взаємозаліку у ф'ючерсах:

- A) так;
- B) ні.

6. Форвардні та ф'ючерсні контракти відрізняються тим, що:

- A. Останні торгуються на організованих біржах, але перші ні
- B. Ф'ючерсні контракти стандартизовані, а форвардні контракти часто укладаються
- C. Ф'ючерси можна легше закрити
- D. Все вище сказане.

7. Мотивом спекулянта є прибуток:

- A) так;
- B) ні.

8. На ефективність ринку найбільше впливають:

- A. Кількість торговців
- B. Погода
- C. Наявність грошових запасів
- D. Розмір маржинальних вимог

9. Якщо ви зацікавлені у захисті себе від зростання цін, ви можете

- A. Йти на "довгі ф'ючерсні позиції"
- B. Йти на "короткі ф'ючерсні позиції"

10. Хеджування це:

- 1) управління ціновими ризиками;
- 2) страхування ризиків;
- 3) інструмент ризик менеджменту.

11. Базис розраховується як:

- 1) різниця спотової ціни та ф'ючерсної ціни;
- 2) різниця ф'ючерсної ціни та спотової ціни;
- 3) добуток спотової ціни та ф'ючерсної ціни;
- 4) сума спотової ціни та ф'ючерсної ціни.

12. Чи може банк хеджувати свої валютні цінові ризиками аграрними ф'ючерсами:

- 1) так;
- 2) ні;
- 3) частково;
- 4) інколи.

13. Найчастіше для с.г. хеджування використовуються:

- 1) ф'ючерси;
- 2) опціони;
- 3) свопи;
- 4) форварди.

14. Ефективність хеджування висока при наявності цінової кореляції на рівні:

- 1) 0,4-0,5;
- 2) 0,5-0,6;
- 3) 0,7-0,8;
- 4) 0,8-0,9.

15. Який вид ризиків можна мінімізувати на біржовому ринку:

- 1) кредитні;
- 2) дефолтні;
- 3) цінові;
- 4) арбітражні.

16. За територіальним розташуванням біржі прийнято розрізняти на:

- 1) місцеві, національні;
- 2) місцеві, національні, міжрегіональні, міжнародні;
- 3) жодної правильної відповіді

4) вірна відповідь 2.

17. Етапи вивчення біржової кон'юнктури здійснюються в такій послідовності:

1) поточне спостереження за загальною ситуацією на ринку; поточне спостереження за торгами по обраних асортиментах; розробка методики вивчення кон'юнктури; збір і нагромадження кон'юнктурної інформації, аналіз кон'юнктури;

2) поточне спостереження за торгами по обраних асортиментах; розробка методики вивчення кон'юнктури; збір і нагромадження кон'юнктурної інформації, аналіз кон'юнктури; прогнозування кон'юнктури;

3) розробка методики вивчення кон'юнктури; збір і нагромадження кон'юнктурної інформації, аналіз кон'юнктури; прогнозування кон'юнктури; поточне спостереження за загальною ситуацією на ринку;

4) поточне спостереження за загальною ситуацією на ринку; поточне спостереження за торгами по обраних асортиментах; розробка методики вивчення кон'юнктури; збір і нагромадження кон'юнктурної інформації, аналіз кон'юнктури; прогнозування кон'юнктури.

18. Аналіз біржової кон'юнктури на основі динамічних показників проводиться по:

1) динаміці попиту і пропозиції;

2) динаміці угод;

3) динаміці цін;

4) всі відповіді вірні.

19. Ринок, на якому операції купівлі-продажу цінних паперів здійснюються поза приміщенням біржі є:

1) первинним;

2) терміновим;

3) організованим;

4) позабіржовим.

20. Яке з тверджень правильне?

а) Бичачий тренд = Ціна вниз

б) Бичачий тренд = Ціна вгору

в) Ведмежий тренд = Ціна вгору

8. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

- лекції (пояснення, обговорення, демонстрація);

- практичні заняття (практичні кейси, дискусії, круглі столи, розрахункові завдання);

- самостійна робота (підготовка рефератів, презентації).

Застосування методики проблемного навчання та технологій дистанційного навчання.

9. Форми контролю.

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» затвердженого вченою радою НУБіП України ВІД від 27.12.2019 р. видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Навчальний матеріал дисциплін, які викладаються протягом одного семестру – осіннього чи весняного, поділяється лекторами на два-три змістові модулі.

Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Підсумковий контроль з дисципліни «Біржова діяльність» проводиться у формі семестрового заліку.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

10. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Таблиця 1.

Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Електронне розміщення курсу на сайті НУБІП України за посиланням: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1850>.
2. Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни «Основи біржової діяльності» / І.В.Охріменко. Київ: АграрМедіаГруп, 2015. 20 с.
3. Методичні вказівки до проходження навчальної та виробничої практик з дисциплін «Основи біржової діяльності» та «Біржовий ринок» / [М.О.Солодкий, В.О.Яворська та ін.]. Київ: Компрінт, 2015. 34 с.
4. Методичні вказівки до написання курсових робіт з дисципліни «Біржова діяльність» для ОС «Бакалавр» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Солодкий М.О., Яворська В.О.. Київ: НУБІП України, 2021. 45 с.
5. Методичні вказівки до проходження навчальної практики з біржової діяльності/ [М.О.Солодкий, В.О.Яворська]. Київ: НУБІП, 2021. 39 с.

12. Рекомендована література

Основна

1. Солодкий М.О., Резнік Н.П., Яворська В.О. Основи біржової діяльності: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. М.О. Солодкого Київ: Компрінт, 2017. 450 с.
2. Солодкий М.О. Біржовий товарний ринок: навчальний посібник/ М.О. Солодкий. Київ: Компрінт, 2017. 576с.
3. Солодкий М.О., Яворська В.О. Міжнародні біржові ринки: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. М.О. Солодкого Київ: Компрінт, 2019. 520 с.
4. Солодкий М.О., Ільчук М.М., Яворська В.О. Аналіз і прогнозування біржового ринку: навч. посіб. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 642 с.
5. Розвиток біржового ринку в умовах глобалізації/ М.О. Солодкий, В.О.Яворська, А.С. Кравченко. Київ: ЦП Компрінт, 2016. 356с.
6. John Hull. Options, Futures and Other Derivative Securities. 9-edition- New Jersey, University of Toronto, Prentice Hall, Englewood Cliffs, 2016. 852p.

Додаткова

1. Брокерська діяльність: посібник / М.О. Солодкий, Т.Ю. Андросович, В.О. Яворська, Ю.В. Рубан Київ: ЦП Компрінт 2013. 125 с.
2. Башинський І.А. Біржове право: навч. посіб. / Башинський І.А., Діденко С.В., Миронова В.О. Херсон: Чуєв С.М., 2014. 291 с.
3. Діброва А.Д., Рябченко О.О. Соціальні мережі – індикатор нелінійного аналізу для дослідження біржових ринків. Моніторинг біржового ринку. 2014. № 2 (21). С. 15-17.
4. Міжнародний фондовий ринок: навч. посіб.-практикум / [О.Є.Кузьмін та ін.]. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 334 с.

5. Основи біржової діяльності: посібник для студентів вищих навчальних закладів / М.О. Солодкий, С.А. Стасіневич, Т.Ю. Андросович. Київ: ВЦ НУБіП України, 2013. 210 с.
6. Опzioni. Максимальная прибыль при заданном риске. Киев: Украинская биржа. 2014. 28 с.
7. Основи интернет-трейдинга. Киев: Украинская биржа. 2014. 34 с.
8. Основи срочного рынка. Киев: Украинская биржа. 2014. 30 с.
9. Солодкий М.О. Біржовий ринок: навчальний посібник/ М.О. Солодкий. Київ: Аграрна освіта, 2010. 565с.
10. Солодкий М.О., Яворська В.О., Андронович Т.Ю. Розвиток біржового аграрного ринку: монографія. Київ: ЦП Компрінт, 2014. 341с.
11. Солодкий М.О. та ін, всього 5 авторів. Біржовий ринок: проблеми функціонування та тенденції інноваційного розвитку: Монографія. Київ: ЦП Компрінт, 2013. 215 с.
12. Яворська В.О. Головний вплив на інноваційний розвиток світового ринку фінансових деривативів. Вісник НУБіП України. 2015. № 222. с. 176-181.
13. Яворська В.О. Механізм хеджування на біржовому товарному ринку. Приазовський економічний вісник. 2019. Випуск № 3(14)URL: <http://www.rev.kpu.zp.ua/vypusk-3-14>.
14. Яворська В.О., Солодкий М.О. Біржовий ринок в умовах глобалізації: стан та перспективи розвитку. Інфраструктура ринку. 2019. Випуск № 31. URL: <http://www.market-infr.od.ua/31-2019>.
15. Яворська В.О., Грінченко В., Листопад В. Розвиток міжнародних біржових ринків. Східна Європа. Економіка, бізнес та управління. Випуск № 6(23). URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/index.php/2019>.
16. Фондовий ринок в Україні / Дегтярьова Н.В., Леонов Д.А., Січевлюк В.А. та ін. Київ.: УІФР, 2015. 600 с.
17. Trading on Canadian Futures Markets. Fifth Edition by John E.Hore. Toronto, The Canadian Securities Institute, 2008. 196p.
18. Farming Futures. A guide to the agricultural commodity futures markets. -Cambridge, CHRISTOPHER PRIOR-WILLEARD, 2004. 126p.

11. Інформаційні ресурси

1. Аграрна біржа. URL: agrex.gov.ua
2. Асоціація «Біржові та електронні майданчики». URL: aeaer.com.ua
3. Асоціація «Українські фондові торговці». URL: aust.com.ua
4. Блог компанії RockInvest. Навчання інвестуванню на фондових біржах США. URL: <http://rockinvest.com.ua/blog>.
5. Київська міжнародна фондова біржа. URL: kise.com.ua
6. Моніторинг біржового ринку (журнал). URL: memjournal.agrex.gov.ua.
7. Національний депозитарій України. URL: csd.ua.
8. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: nssmc.gov.ua

9. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: dfp.gov.ua
10. Придніпровська фондова біржа. URL: pse.com.ua
11. Розрахунковий центр з обслуговування договорів на фінансових ринках. URL: ausd.com.ua
12. Українська асоціація інвестиційного бізнесу. URL: uaib.com.ua
13. Українська біржа. URL: ux.ua
14. Українська міжбанківська валютна біржа. URL: uice.com.ua
15. Українська міжнародна фондова біржа. URL: uise.com.ua
16. Українська фондова біржа. URL: ukrse.com.ua
17. Фондова біржа «ІННЕКС». URL: innex-group.com
18. Фондова біржа «Перспектива». URL: fbr.com.ua
19. Фондова біржа ПФТС. URL: pfts.com